

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja a poštino vred in v Mariboru a pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, korozške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

S 1. dnem meseca oktobra začne „Sl. Gosp.“ četrto ali zadnje četrletje. Komur je toraj s tem dnevom potekla naročnina, prosimo ga uljudno, da obnovi v pravem času svojo naročbo. Do konca t. l. stane še „Sl. Gosp.“ 80 kr.

Naročnina pošlje se najlaglje s poštno nakaznico **upravnistvu „Sl. Gosp.“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.**

Upravnistvo.

Gornje-Radgonske volitve v okrajni zastop.

Srčna radost prešine prsa slednjemu domoljubu, ko gleda, kako se čim dalje bolj razširja med rojaki našimi zavest, da so Slovenci. Že smo si pribojevali do malega nazaj vse naše okrajne zastope, že sedijo in se posvetujejo skoro v vseh okrajnih šolskih svetih domoljubni naši možje; že uraduje mnogo županov v maternem jeziku. To vse je zvršila v kratkem času silna moč, katero zovemo ljubezen do mile domovine. Mnogo narodnih trgov bije s kmeti vred boj za narodne svetinje in ni daleč več doba, da bodo tudi mestica južno-štajarska naša. S kratka: Narod slovenski se je probudil, ustal je od mrtvih.

Zatoraj pa nas je tem bolj nemilo zadela čudna novica, da so nekateri kmetje v Gornje-Radgonskem okraji skušali slovenski okrajni zastop izpuliti narodnim rokam in ga izdati nemškutarjem. Nečemo jih imenovati, kajti gnjusi se nam njih obnašanje, ki je podobno dejanju Jude Iskarijota, kateri je svojega najboljšega prijatelja, Odrešenika našega, izdal. Dosedanji zastop bil je kmetom odkritosrčen prijatelj. Žalostno in sramotno je torej za može, ki podirajo to, kar smo si s težavo in mnogim trudom pridobili.

Mi nismo mogli verjeti, da imamo med seboj še take kukavice, ki spoštujejo bolj zopernike, kakor zaslužne svoje može, ter verujejo

več tujcu, kakor odkritemu domačinu. Ali res ne veste, kakšne namere imajo nasprotniki naši? Še ni dolgo, kar smo čitali v nemških časopisih, da so si osnovali društvo v Gradci, ki bi imelo pokupiti slovenske kmetije. Kaj začnete potem? Hočete biti le viničarji, hlapci, dekle?

Ali ne veste, kaj misli ves svet o takih ljudeh, ki se izneverijo jeziku svojemu, ki izdajajo in grdijo dom svojih očetov?

Kaj mislite o otroku, ki se drzne sivolasej svoje mater stopiti na glavo? Kaj mislite o sinu, ki grobni spomenik svojega očeta podere in si dela ž njim most čez domovino svojo k tujcem? Kaj mislite o človeku, ki na pokopališči z drzno ного stopa po lobanji svojih sorodnikov? Rekli bodete: to so grdi, ničvredni otroci, to so odurni ljudje. Oj prav imate. Pa morda niso oni, ki izdajajo svoj dom in svojo vero, podobni tem hudobnežem? Resnične so besede pesnikove:

Oj to človek brez iskrene
Je ljubezni domovine,
Ki, če žalost jo zadene,
Zapusti jo, da pogine.

Jo izdaja, zaničuje,
Le za tujstvo moč potrosi,
Ki ni vreden, da varuje,
Da ga v sebi dalj še nosi.

Zares bitko bi se razjokal nad takimi ljudmi, kakor se je Odrešenik naš nad Jeruzalemom, ko je videl zaslepljenost svojih rojakov in nadloge, katere zadenejo njegovo domovino. Takšni zaslepljeni so oni kmeti, ki rujejo zoper lastno svojo mater, ki jih je vzgojila na prsih svojih.

Ali pustimo te ljudi, katerim je doma: „pisker mesa, liter vina“? Kaj jih je čim dalje menj; ne bode dolgo, da čadi ti sramotivci svojega doma in jezika izumrjejo.

Vendar nam dejanje in obnašanje teh nesrečnih Gornje-Radgonskih kmetov znovič vzbuja ta-le resni nauk: Stojmo trdno na svojih tleh; bodimo korenjaški narod, ljubimo domo-

vino svojo nad vse. Demovina naša sicer ni velika, ni mogočna, ali lepa je, da malo takih; zemeljski raj je ona. Mislimo vedno, zlasti ob času volitev, bodi si v občinske ali okrajne zastope, bodi si v deželni ali državni zbor: tu so živeli očetje naši, tu so krvaveli braneč hišo, ženo in otroke svoje proti Turčinu divjemu in drugim sovražnikom, tu nam je tekla zibeljka, tu nas je učila mati govoriti in moliti; ta zemlja nam je sveta, njo hočemo z vsemi silami braniti do zadnjega vzdihljaja! J. S.—r.

Družba sv. Cirila in Metoda.

(D dalje.)

2. Otroški vrtec pri sv. Jakobu v Trstu. Zahajalo je va-nj 59 otrok. Z ozirom na lepe vspehe, ki jih je dosegla vrtnarica gospica Justina Miheli, imenovana je bila voditeljico slovenskega otroškega vrta. Ta zavod je tem važnejši, ker vzgaja deco za

3. Slovensko osnovno šolo pri sv. Jakobu v Trstu. Z odlokom vis. c. kr. namestništva tržaškega od 4. oktobra 1888, št. 15.880, je dobila vsled svoje prošnje družba sv. Cirila in Metoda dovoljenje, da sme odpreti jednorazrednico s slovenskim učnim jezikom. Vodstvo je imenovalo učiteljem Ivana Nekermana, ki je tudi s šolskim podukom začel dne 15. oktobra, a se zaradi mnogih zaprek moral vrniti na svoje prejšnje mesto v Marezige pri Kopru. Na to je podučevala učiteljica Jos. Delkin, potem učitelj J. Špan in slednjič sedanji učitelj Mihael Kamušič, katerega je vodstvo imenovalo pred kratkim učiteljem-voditeljem, da se tako v okom pride neljubim premembam. — Verstvo je podučeval vsled vodstvene prošnje po naredbi prečastitega tržaškega škofijstva čast. g. Bernard Sever, mestni kapelan pri sv. Jakobu. Število šolo obiskujočih otrok je bilo v nižjem oddelku 55, v višjem 19, torej vkup 74, bilo bi jih lahko še več, da ni slavni magistrat tako strogo nasproti naši šoli in da ni omejil števila. Podučevalo se je na podlagi „učnih načrtov za Primorje“ za štirirazredne ljudske šole. V ženskih ročnih delih je podučevala voditeljica našega zabavišča. Osnovala se je že šolska knjižnica, kateri ste mnogo knjig podarili „Slovenska Matica“ v Ljubljani in „Družba sv. Mohorja“ v Celovci, za kar jima bodi tu očitna zahvala izrečena. Dne 27. julija t. l. bila je javna preskušnja, katere ste se vdeležili obe načelništvu tržaški, vodstveni od Ivan Hribar in mnogo roditeljev šolskih otrok. Kakor je poročala „Edinost“, obnesla se je skušnja v oči gled tolikih prememb med letom prav povoljno, tako, da je bilo petnajst odličnih šolarjev obdarovanih.

Vsled vodstvenega sklepa razširila se bode šola zapored in z bodočim semestrom odpre se

II. razred. Drugo učiteljsko mesto podelilo se je učiteljici Josipini Delkin, ki je že pomagala na tej šoli. — Prečastita gospôda! Tu imate temelj slovenskemu šolstvu v tržaškem mestu, (Dobro, izvrstno), kjer biva na tisoče slovenskih otrok, ki pa so dozdej v laških šolah. Ali naj mi pri teh razmerah roke križem držimo, dokler bo prepozno?

4. Prestopimo v Gorico. Za spoznanje boljše okoliščine so tu za Slovence, nego v Trstu. Pomagajmo si sami! Vsled neumornega delovanja goriškega načelništva odprli smo otroški vrtec v Pevmi poleg „Sočinega mosta“ ter oteli laškemu zabavišču krog štirideset slovenskih otrok. Vrtnarica je gospica Karolina Lašič. — Ne daleč od goriškega mesta je

5. Otroški vrtec v Podgori, v kateri zahaja osemindeset otrok. Ustanovljen je sicer po ondotnem rodoljubnem županstvu, a naša družba mu zagotavlja trden obstanek. Narodna županstva naj bi pač tudi drugod posnemala ta vzgled, naša družba jih ne bo zapustila.

Gospôda moja! Malo je sicer število naših zavodov, a če se oziramo na slovenske skromne razmere, je to vendar velik napredek, uspeh, ki ga je dosegla družba sv. Cirila in Metoda, ko je nasprotnikovemu žrelu otela krog 300 slovenskih otrok. (Živahno odobravanje.) Ali ni to vredno trudoljubivosti slehernega rodoljuba?

Vsi naši zavodi so vsled vodstvenega poziva pod nadzorstvom dotičnih načelništev in učiteljstva praznovali imendan Njih veličanstev presvetl. cesarja in cesarice, posebno slovesno pa veselo štiridesetletnico vladanja našega viteškega cesarja in kralja. Istotako se je primerno praznoval praznik naših društvenih zavetnikov sv. Cirila in Metoda. Ob teh prilikah so posebno ženskih podružnic načelništva tekmovala v blagih dejanjih ter tako pokazala pot slovenskemu ženstvu, kaj je ono dolžno svojeji deci. (D dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Zakovanje kopita.

Podkev je za konja, ki dela in teka po trdi cesti, potreba in je pri nas tudi v navadi. Konja brez podkev ne vidi človek, če ne na poti h konjederču ali na pašniku. Prvo, kedar je konj že doslužil, drugo pa, ko še ni za službo, tedaj v prvi mladosti, sicer pa nosi pri nas konj podkve in daj Bog, da so mu vselej dobre, koristne.

Ali to mu niso vselej, takrat ne, če so zakovane. In to se ne izgodi prerediti, kajti kovač v časih ne zadene prav, ker ne pozna kopita ali pa, ker se drži svoje trme in hoče, da se ravna kopito po podkvi, ne pa podkev